

ת"פ 39132/05/16 - מדינת ישראל נגד מאיר ליטמן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-05-39132 מדינת ישראל נ' ליטמן

בפני כבוד השופט אילן סלע
מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
מאיר ליטמן
ע"י ב"כ עו"ד יאיר קורן

המאשימה
הנאשם

החלטה

לפני בקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק.

הרקע לבקשה וטענות הצדדים

1. ברקע לבקשה, כתב אישום שהוגש כנגד הנאשם בעבירות של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, איומים והעלבת עובד ציבור, עבירות לפי סעיפים 1274(1), 192 ו-288 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 בהתאמה.
2. בקצירת האומר יצוין כי בכתב האישום נטען כי שוטרים שהוזעקו לטיפול באירוע אלימות בין הנאשם ואחיו הודיעו לנאשם כי הוא מעוכב וביקשו להתלוות אליהם, אך הוא סרב, החל לנוס מהמקום, ולאחר שנתפס, התנגד למעצר תוך שהוא בעט בשוטרים, נשך ושרט מי מהם, קילל אותם ואיים עליהם. בנסיבות אלו נאלצו השוטרים להשתמש כנגדו בשוקר חשמלי.
3. ב"כ הנאשם טען כי האירוע לא ארע כפי שתואר, והוגשה תלונה במח"ש כנגד השוטרים בשל אלימות ושימוש בכוח מופרז שננקטו כנגדו שלא לצורך ושלא לצורך המעצר. מח"ש, כך נטען, הסתפקה בלקיחת דו"חות פעולה והודעות שנמסרו במשטרה ועל סמך חומר זה בלבד, החליטה, ביום 25.05.14, לסגור את התיק "ללא חקירה מאין עניין לציבור". זאת, ללא שזימנה את השוטרים למסירת גרסה, לא זימנה עדים מטעם הנאשם, על אף שהוא ציין את שמם במהלך חקירתו, והתעלמה מדו"חות רפואיים וחבלות שנמצאו על גופו. האפליה הזו - מחד גיסא, סגירת התיק כנגד השוטרים בקלות ומאידך גיסא פתיחת ההליך הפלילי כנגד הנאשם באותה קלות, מצדיקה, כך נטען, את ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק.
4. מנגד טען ב"כ המאשימה כי תלונת הנאשם נבדקה במח"ש ולא נפל פגם בהחלטת מח"ש לסגור את התיק של

תלונת הנאשם מבלי להמשיך בחקירה. לדבריו, ככל שהנאשם סבר כי מח"ש פעלה שלא כראוי בסגירת התיק כנגד השוטרים היה עליו לערור כנגד החלטה זו, ואין מקום לביטול כתב האישום כנגד הנאשם בגין טענות אלו, וודאי לא בשלב זה בטרם שמיעת ההוכחות. כן ציין ב"כ המאשימה (בדין מיום 31.10.16) כי במקרה זה נתקבל אישור שפיטה.

דין והכרעה

5. טענת הגנה מן הצדק קבועה כיום במסגרת סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"). סעיף זה קובע כי לנאשם תעמוד הגנה מקום בו "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית". בפסק הדין בעניין **בורוביץ'** (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ'**, פ"ד נט(6) 776 (2005)), שניתן עוד בטרם נחקק סעיף 149(10) האמור וההגנה מן הצדק הייתה יציר הפסיקה, נקבע כי מאחר ומדובר בתוצאה מרחיקת לכת, בית המשפט מחויב בהתייחסות זהירה במיוחד כאשר מועלית בפניו טענה מעין זו, וביטול הליך פלילי בשל הגנה מן הצדק ייעשה רק במקרים חריגים ביותר, והשימוש בהגנה זו לביטול כתב האישום ייעשה במשורה. לא כל מעשה נפסד שעשו רשויות החקירה או המאשימה יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק (ראו: ע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פרץ** (פורסם בנבו, 10.09.13); ע"פ 4988/08 **פרחי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.08.11)).

6. בעניין **בורוביץ'** גם נקבע כי על בית המשפט לבחון את קיומה של ההגנה בשלושה שלבים. האחד, זיהוי הפגמים שנפלו בהליך, ועמידה על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו של הנאשם. השני, מתן תשובה לשאלה אם קיום ההליך הפלילי חרף הפגמים, יפגע פגיעה קשה בתחושת הצדק וההגינות. השלישי, מתן תשובה לשאלה האם ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים ביותר מאשר ביטול כתב האישום. הלכות אלו חלות גם על ההגנה מן הצדק הקיימת כיום מכוח הדין (ע"פ 5124/08 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 4.07.11)).

7. במרוצת השנים התפתחה ההלכה בפסיקה ונקבע, כי קיימת אפשרות לקבוע, כי הפגיעה בתחושת הצדק וההגינות תיוחס גם לרשלנותן של הרשויות, ולא דווקא להתנהגותן השערורייתית, כפי שנקבע בתחילה (בע"פ 2910/94 **יפת נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 221 (1996)), זאת כאשר עולה שבמקרה נתון לא יהיה ניתן להבטיח לנאשם קיום משפט הוגן או שקיומו של ההליך הפלילי יפגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות (ראו: ע"פ 4855/02 בעניין **בורוביץ'**; ע"פ 4988/08 בעניין **פרחי**)).

8. במקרה זה, טענת ב"כ הנאשם היא כי סגירת התיק כנגד השוטרים בלא עריכת בירור מספיק והגשת כתב האישום כנגד הנאשם מצביעה על אפליה פסולה ופוגעת בתחושת הצדק וההגינות, אשר יש בה כדי להצדיק את ביטול כתב האישום. אין דעתי כדעתו.

9. אכן, לא יכולה להיות מחלוקת כי למח"ש חובה לחקור כראוי תלונות כנגד שוטרים, ולבצע חקירה ראויה, זאת, הן בשל החומרה שבשימוש בכוח על ידי שוטרים בניגוד לדין והן בשל החשיבות הרבה לנהוג בשוויון ובאופן בלתי מפלה במקרה של תלונות הדדיות של שוטר מול אזרח באירוע נתון (ראו: ע"פ (מחוזי-ים) 2139/08 **מדינת ישראל נ' סנדור** (פורסם בנבו, 1.06.08)). קיימת גם אי נחת מסגירת תיק בנימוק של "חוסר עניין לציבור" במקרה של תלונה כנגד

שוטר, שכן ברי שלציבור יש עניין שתלונה כנגד איש חוק על כך שהפר את החוק ונהג באלימות כנגד אזרח, תיחקר כראוי. וודאי שהעניין הציבורי בעניין זה אינו נופל מהעניין הציבורי בחקירת תלונת השוטר כנגד האזרח (ראו: ע"פ (מחוזי-י-ם) 2139/08 בעניין **סנדור**; ע"פ (מחוזי-י-ם) **מדינת ישראל נ' ממן** (פורסם בנבו, 25.08.14)).

10. עם זאת, בפני מח"ש עמדו גרסאות הנאשם והשוטרים ועל סמך בחינת חומר זה החליטה מח"ש שאין מקום לבצע חקירה נוספת. למח"ש, כמו כל רשות אחרת עומדת חזקת התקינות, ויש לזכור כי מתחם שיקול הדעת הנתון לה בהחלטה אם להעמיד לדין פלילי הוא רחב ביותר (בג"צ 5699/07 **פלונת נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד סב(3) 550 (2008); בג"צ 4190/05 **נעים נ' פרקליט המדינה** (פורסם בנבו, 12.09.06)). ייתכן כאמור, כי נפל פגם בהתנהלותה במקרה זה, ואולם הדרך לתקיפת החלטות מח"ש בכל הנוגע לסגירת תיקים כנגד שוטרים כמו גם על החלטות שלא לחקור שוטרים היא בדרך של הגשת ערר או עתירה לבית המשפט המוסמך, ולא בדרך של תקיפה עקיפה במסגרת טענה להגנה מן הצדק. ב"כ הנאשם אישר כי הנאשם לא פעל בדרך זו ובחר שלא לערור על ההחלטה לסגור את תיק החקירה כנגד השוטרים כדי לחייבם בהמשך החקירה או בהגשת כתב אישום כנגד השוטרים. בנסיבות אלו אין מקום לשמוע טענת הגנה מן הצדק בעניין זה, וודאי לא בשלב זה בטרם התבררו העובדות לאשורן. בפרט, שאין מחלוקת כי השוטרים הפעילו כוח כנגד הנאשם, גם לפי עובדות כתב האישום, זאת נוכח הנתען כי הוא נמלט בשעה שביקשו לעצרו ואף התנגד למעצר בכוח, והמחלוקת היא האם מדובר היה בשימוש בכוח מופרז. על כן, למצער, רק לאחר שמיעת הראיות ניתן היה לאמוד את סבירות החלטת מח"ש.

11. תכליתה של ההגנה מן הצדק היא עשיית צדק עם הנאשם ולא הפעלת ביקורת על רשויות התביעה. יצירת זיקה מיידית בין מחדל בחקירת שוטרים ובין קיום הליך פלילי, חוטאת לתכלית הגנה זו (ע"פ (מחוזי-חי') 44633-08-15 **שלמייב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.11.15); ע"פ (מחוזי-נצ') 2658-06-11 **מדינת ישראל נ' טלקר** (פורסם בנבו, 13.09.11); ע"פ (מחוזי-י-ם) 35419-05-11 **מדינת ישראל נ' טל** (פורסם בנבו, 11.10.11)). קבלת טענה להגנה מן הצדק במקרים מעין אלו, גם עלולה לגרום לתמריץ שלילי להגשת תלונות סרק נגד שוטרים באופן שבו תוצף מח"ש בתלונות וכתוצאה מאי חקירה ראויה יטענו טענות שעניינם להגנה מן הצדק ((ע"פ (מחוזי-חי') 10726-01-11 **מדינת ישראל נ' קנדרו** (פורסם בנבו, 24.03.11)).

בשים לב לאמור, הבקשה נדחית.

עם זאת, ככל שבמהלך שמיעת ההוכחות בתיק יסבור ב"כ הנאשם כי עלתה תמונה שיש בה להצדיק דיון מחודש בשאלת ההגנה מן הצדק במקרה זה, גם בהתייחס לסגירת התיק כנגד השוטרים, הוא יוכל לשוב על בקשתו.

ניתנה היום, ד' כסלו תשע"ז, 04 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.